

**Полтавська обласна
державна адміністрація
Департамент екології
та природних ресурсів**

ОГЛЯД

**СТАНУ ДОВКІЛЛЯ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЛИСТОПАД 2018 Р.**

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	3
Стан атмосферного повітря в м. Полтава.....	4
Стан атмосферного повітря в м. Кременчук.....	5
Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні.....	6
Радіаційний стан області.....	7
Полтавський обласний центр з гідрометеорології.....	8
Стан забруднення поверхневих вод.....	10
Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області	10
ДУ Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України.....	11
Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області.....	12

ВСТУП

У даному аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація щодо забруднення атмосферного повітря Полтавської області, радіаційного стану та стану забруднення поверхневих вод за листопад 2018 року.

Аналіз стану атмосферного повітря здійснено на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у м.Полтава, м.Кременчук та м.Горішні Плавні на 9 постах спостереження, наданих Полтавським обласним центром з гідрометеорології та Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології: по місту Полтава – пост №1 (просп.Першотравневий, 20), пост №3 (вул.Зіньківська, 2), пост №6 (вул. І.Мазепи, 45), пост №7 (вул.Заводська, 1); по місту Кременчук – пост №1 (вул.Молодіжна, 9), пост №2 (вул.Лікаря О.Богаєвського, 2), пост №4 (вул.Шевченка, 22/30), пост №5 (вул.Приходька, 89); по місту Горішні Плавні – пост №1 (вул.Добровольського, 6).

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснено на основі даних Полтавського обласного центру з гідрометеорології, на 5 пунктах спостереження Полтавської області: м.Гадяч, м.Лубни, м.Кобеляки, смт.В.Поділ та ЦГМ Полтава.

Аналіз стану забруднення поверхневих вод виконано за даними спостережень за вмістом гідрохімічних показників, наданих Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області та Полтавським обласним лабораторним центром МОЗ України (Кременчуцьким міськрайонним відокремленим підрозділом).

Картографічні матеріали (розділи – радіаційний стан області і стан поверхневих вод) представлені за допомогою бази даних «Картографо-інформаційне забезпечення моніторингу природних комплексів, територій та об'єктів системи моніторингу» (розробник – НДІ геодезії та картографії, на замовлення Мінприроди України).

Стан атмосферного повітря в м. Полтаві листопад 2018 року

Полтавський обласний центр з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м.Полтави проводяться лабораторією Полтавського обласного центру з гідрометеорології на 4-х стаціонарних постах по 10 інгредієнтах. Загалом у звітному місяці відібрано та проаналізовано 2090 проб повітря.

Середньомісячні концентрації забруднюючих речовин не перевищували ГДК, крім пилу і становили:

- пил – 1,3 ГДК;
- формальдегід – 1,0 ГДК;
- діоксид азоту – 0,75 ГДК;
- оксид вуглецю – 0,6 ГДК;
- оксид азоту – 0,3 ГДК;
- фтористий водень – 0,3 ГДК;
- аміак – 0,25 ГДК;
- хлористий водень – 0,1 ГДК;
- діоксид сірки – 0,06 ГДК.

Максимальні концентрації перевищували максимальні разові ГДК по двох інгредієнтах і становили:

- пил – 1,2 ГДК;
- оксид вуглецю – 1,2 ГДК.

Співставлення результатів вимірювань з жовтнем поточного року свідчать про збільшення рівня забруднення атмосферного повітря обласного центру по вмісту *пилу*. Середній вміст інших домішок залишився без істотних змін.

У порівнянні з середньорічними концентраціями, забруднення атмосферного повітря міста збільшилося по вмісту *пилу*, *оксида вуглецю*, зменшилося по *формальдегіду*. Вміст решти забруднюючих речовин залишився без суттєвих змін.

Вміст важких металів – *кадмію*, *заліза*, *марганцю*, *міді*, *нікелю*, *хрому*, *цинку* та *свинцю* значно нижче за нормативні показники.

Реакція кислотності (рН) атмосферних опадів, знаходилася в межах 6,2-6,5. Зазначені показники відповідають чистим нормальним – незабрудненим опадам (5,6 – 7,0).

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Полтави за листопад 2017 року та червень – листопад 2018 року (у кратностях ГДК) ілюструє діаграма, що наведена на рис.1.

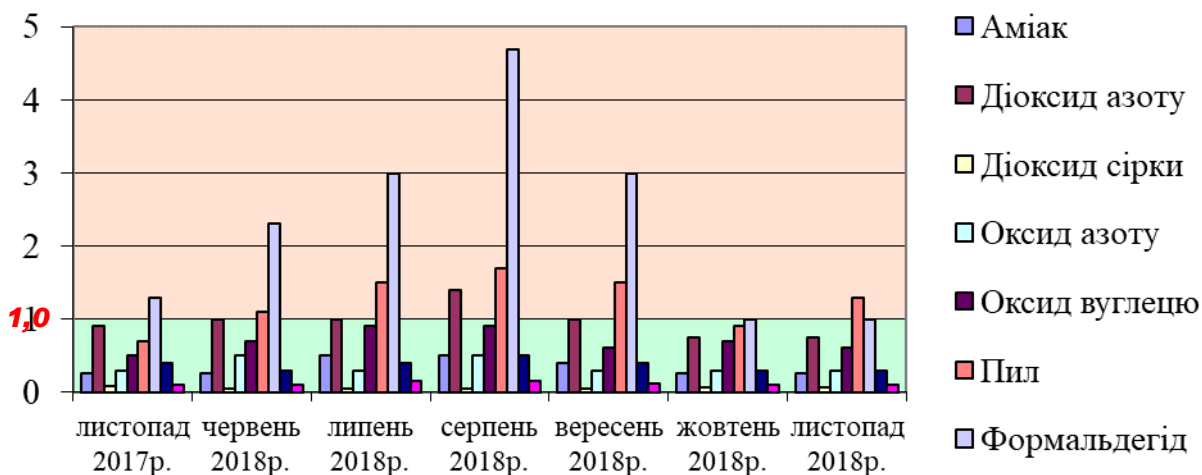

Рис.1

Стан атмосферного повітря в м. Кременчуці листопад 2018 року

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м.Кременчука проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології на 4-х стаціонарних постах. Для визначення забрудненості повітря міста у листопаді відібрано та проаналізовано 2184 проби по 10 забруднювальних домішках. Відбір проб здійснювався 2-4 рази на добу, щоденно крім неділь.

Середньомісячна концентрація *пилу* у місті була у межах 1,5-1,7ГДК. Зафіксовано 4 випадки перевищення максимально-разової ГДК.

Щодо *формальдегіду* – середньомісячна концентрація спостерігалася у межах 0,9-1,3ГДК. Випадків перевищення максимально-разової ГДК не зафіксовано.

Середньомісячна концентрація *оксиду вуглецю* становила у межах 0,16-0,36ГДК. По цій речовині зафіксовано один випадок перевищення максимально-разової ГДК у 1,4 рази.

Середній вміст *діоксиду азоту* у місті складав від 0,5 до 1,9ГДК. Зафіксовано один випадок перевищення максимально-разової ГДК у 1,4 рази.

Щодо *фенолу* – середня концентрація за місяць в цілому була в межах 0,3-0,6ГДК. По цій речовині випадків перевищення максимально-разової ГДК не зафіксовано.

Середньомісячна концентрація *сажі* – у межах 0,27-0,8ГДК. Зафіксовано один випадок перевищення максимально-разової ГДК у 1,2 рази.

Середні за місяць та максимальні разові концентрації *ангідриду сірчистого, аміаку, сульфатів та оксиду азоту* були значно менше відповідних ГДК.

У порівнянні з минулим місяцем загальний рівень забруднення атмосферного повітря міста збільшився по вмісту *діоксиду азоту* та *пилу*, зменшився вміст *формальдегіду*. Середній вміст інших речовин залишився без істотних змін.

Порівняно з листопадом минулого року в атмосферному повітрі міста збільшився середній вміст *пилу*, *діоксиду азоту*, *сажі*, *діоксиду сірки* та *оксиду вуглецю*. Зменшилася середньомісячна концентрація *формальдегіду*. Середній вміст інших речовин залишився без істотних змін.

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Кременчука за листопад 2017 року та червень – листопад 2018 року (у кратностях ГДК) ілюструє діаграма, що наведена на рис.2.

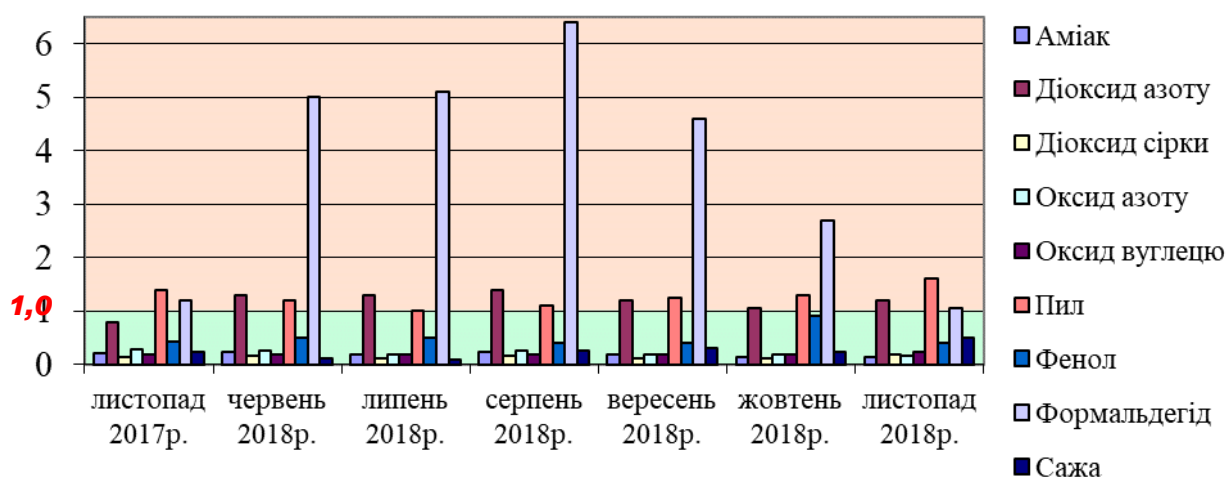

Рис. 2

Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні листопад 2018 року

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м.Горішні Плавні проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології на одному стаціонарному посту по 8 інгредієнтах. Періодичність відбору проб складала 2-4 рази на добу, 6 днів на тиждень. Для визначення забрудненості повітря міста у листопаді відібрано та проаналізовано 546 проб. Крім того відбирались проби на визначення вмісту 8-ми важких металів та бенз(а)пірену.

У поточному місяці середній вміст всіх забруднюючих речовин, по яким ведуться спостереження, не перевищував відповідних ГДК.

Зафіксовано один випадок перевищення максимально-разової ГДК по *фенолу* у 1,3 рази.

У порівнянні з попереднім місяцем загальний рівень забруднення атмосферного повітря міста збільшився по вмісту *пилу, діоксиду сірки та оксиду вуглецю*. Середній вміст *фенолу* зменшився. Середньомісячні концентрації інших домішок залишилися без істотних змін.

Порівняно з листопадом минулого року збільшилися середньомісячні концентрації *пилу, діоксиду сірки, діоксиду азоту, фенолу, сажі*. Середній вміст *оксиду вуглецю* дещо зменшився.

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Горішні Плавні за листопад 2017 року та червень – листопад 2018 року (у кратностях ГДК) ілюструє діаграма, що наведена на рис.3.

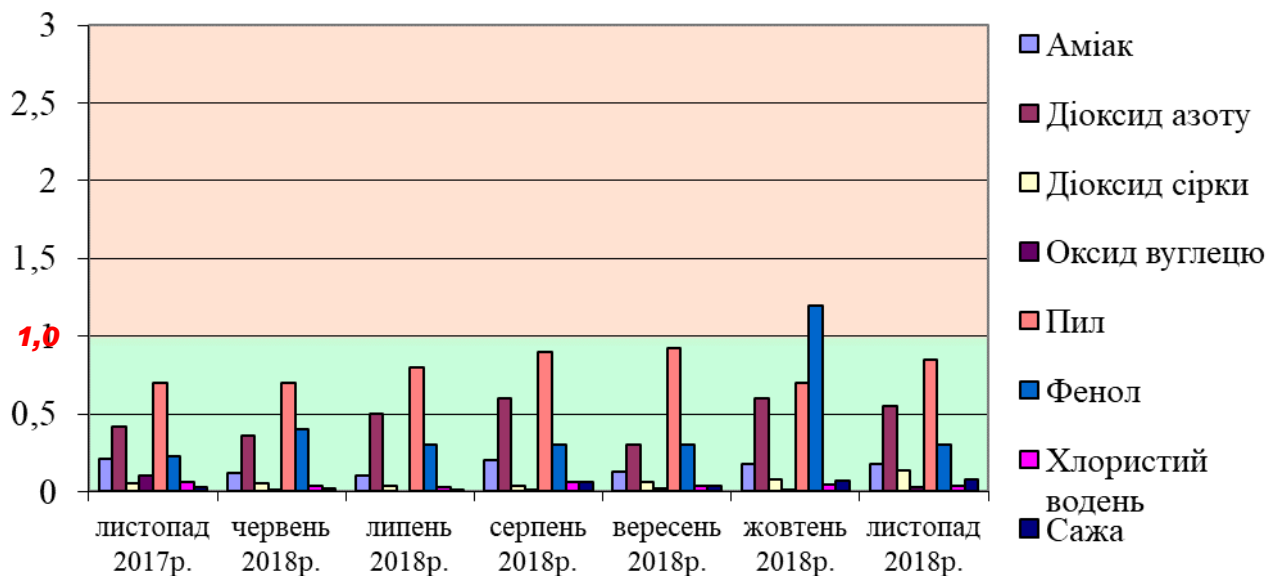

Рис. 3

Радіаційний стан*

ПОКАЗНИКИ РАДІАЦІЇ (у мкЗв/год)	РІВНІ НЕБЕЗПЕКИ	КОЛІР
0.01 - 0.20	НИЗЬКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ
0.21 - 0.30	ПРИПУСТИМИЙ	ЖОВТИЙ
0.31 - 0.60	ПІДВИЩЕНИЙ	ОРАНЖЕВИЙ
ВІД 0.61	НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ЧЕРВОНИЙ
ВІД 10	ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ФІОЛЕТОВИЙ
570 (РАЗОВА ДОЗА)	СМЕРТЕЛЬНИЙ	КОРИЧНЕВИЙ

Радіаційний рівень, який відповідає природному фону складає 0,10 – 0,20 мкЗв/год і вважається нормальним. Це є еквівалентом середньої дози – менш ніж 2мЗв на рік або 0,23мкЗв на годину (**23мкР на годину**);

- 0,22мкЗв/год – звичайний радіаційний фон, який супроводжує людей у повсякденному житті;

- біля 0,01мкЗв разова доза – перегляд кінофільму на кольоровому телевізорі на відстані 2 метрів;
- 0,1 – 0,5мЗв разова доза – флюорографія;
- 0,01 – 1мЗв разова доза – приймання радонової ванни;
- 1,00мкЗв/год – рівень опромінення, яке отримує екіпаж трансконтинентального літака, що летить через Північний полюс;
- 11,42мкЗв/год – рівень опромінення, який різко збільшує вірогідність появи хвороби на рак;
- 40,00мкЗв на протязі життя – підстава для евакуації населення після катастрофи у Чорнобилі;
- 114,15мкЗв разова доза – викликає променеву хворобу з пониженим вмістом білих тілець у крові.

* – Інформацію наведено за даними розділу «Показники моніторингу середовища» Веб-порталу Мінприроди України (<http://menr.gov.ua/>).

Полтавський обласний центр з гідрометеорології **листопад 2018 року**

Середнє значення гамма-фону атмосферного повітря на всіх п'яти метеостанціях області у листопаді не перевищувало контрольний рівень і залишалося на рівні значень попередніх місяців (11-12 мкР/год). На рис.4 наведено розташування на території області метеостанцій Полтавського обласного центру з гідрометеорології.

Рис. 4

Середні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні з листопадом 2017 року та за червень – листопад 2018 року відображені на рис.5.

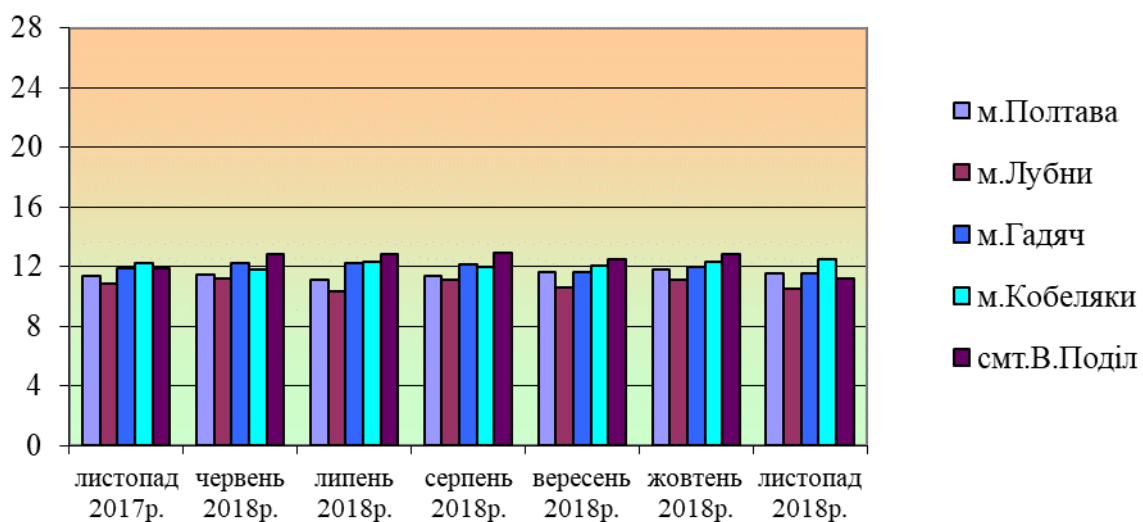

Рис. 5

Максимальні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні з листопадом 2017 року та за червень – листопад 2018 року відображені на рис.6.

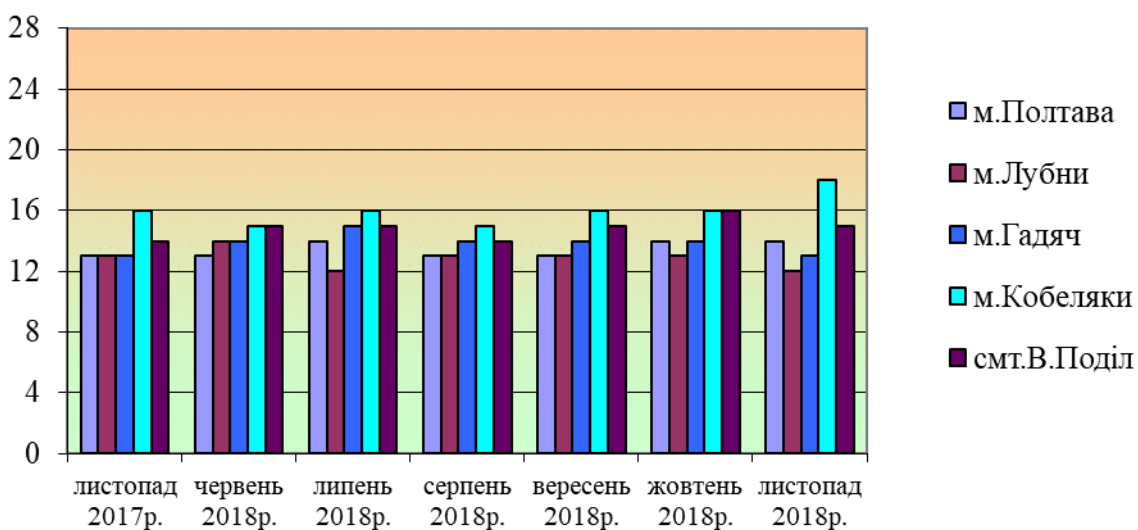

Рис.6

Стан забруднення поверхневих вод

Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області листопад 2018 року

Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області здійснюється моніторинг водних об'єктів у районах основних водозаборів комплексного призначення, водогосподарських систем міжгалузевого та сільськогосподарського водопостачання за радіологічними та хімічними показниками.

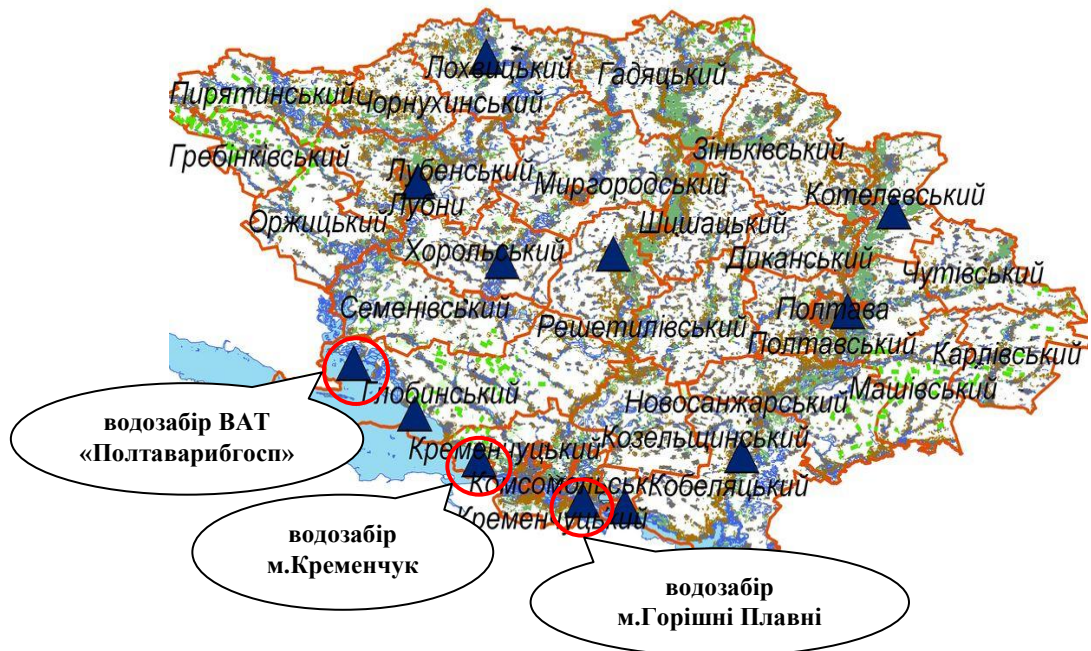

Рис.7

Згідно з Програмою гідрохімічного контролю якості водних ресурсів басейну річки Дніпро, кожний місяць Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області відбирає проби з р.Дніпро у створі водозабору м.Горішні Плавні, Власівського водозабору м.Кременчука та ВАТ «Полтаварибгосп» с.Святилівка Глобинського району. Вище (рис.7) наведене розташування постів спостереження за станом поверхневих вод Регіонального офісу водних ресурсів у Полтавській області.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України №94-р від 20.01.2016р. нормативи СанПиН №4630-88 для поверхневих вод водних об'єктів господарсько-питного та культурно-побутового водокористування з 01.01.2017 року втратили чинність. Зважаючи на зазначене, визначення ГДК (гранично допустимих концентрацій) у поверхневих водах порівнянню до цих нормативів не підлягає.

Порівняння здійснювалося відповідно до показників зазначених у наказі Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012р. №471 «Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично допустимих концентрацій

органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК_5), хімічного споживання кисню (ХСК), завислих речовин, мінерального фосфору та амонійного азоту» – далі Нормативи.

Результати аналізів свідчать про наступне.

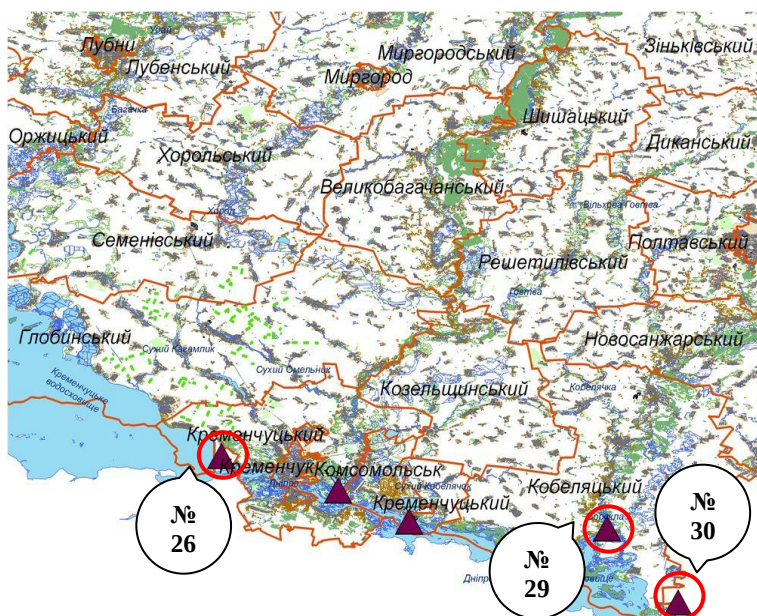
Гідрохімічний режим води р.Дніпро у створі водозабору м.Горішні Плавні (дата відбору 07 листопада 2018 року) за результатами аналізів має наступні максимальні значення показників: ХСК – $38,14 \text{ мгО/дм}^3$ (перевищення Нормативів у 1,5 рази), БСК_5 – $4,24 \text{ мгО}_2/\text{дм}^3$ (перевищення Нормативів у 1,4 рази), марганець – $0,118 \text{ мг/дм}^3$.

У створі Власівського водозабору м.Кременчука з р.Дніпро (дата відбору 07 листопада 2018 року) максимальні значення показників наступні: ХСК – $27,24 \text{ мгО/дм}^3$ (перевищення Нормативів у 1,1 рази), БСК_5 – $2,20 \text{ мгО}_2/\text{дм}^3$.

У створі водозабору ВАТ «Полтаварибгосп» с.Святилівка Глобинського району з р.Дніпро (дата відбору 08 листопада 2018 року) максимальні значення показників наступні: ХСК – $32,69 \text{ мгО/дм}^3$ (перевищення Нормативів у 1,3 рази), БСК_5 – $3,00 \text{ мгО}_2/\text{дм}^3$.

ДУ Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України листопад 2018 року

Згідно з «Програмою моніторингу якості води рік України: Дніпро, Сіверський Донець, Південний Буг, Дністер, Десна», яка затверджена 22.04.1994 року заступником головного державного санітарного лікаря України – Державною установою «Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України» проведено аналіз лабораторних досліджень води р.Дніпро в межах Полтавської області, які були виконані установами Центру МОЗ України (Кременчуцьким міськрайонним відокремленим підрозділом) протягом листопада 2018 року.

Якість води оцінювалась у одному створі: №26 – Кременчуцьке водосховище, с.Власівка, 500 м від оголовку вверх по водосховищу.

Досліджувались органолептичні (запах, кольоровість, каламутність, прозорість), фізико-хімічні (температура, рН, завислі речовини, окислюваність, БСК_5 , молібден, миш'як, нікель, група азоту, хлориди, сульфати, гідрокарбонати, загальне залізо, марганець, свинець, мідь, цинк,

Рис.8

хром, нафтопродукти, загальна жорсткість, феноли, формальдегід, отрутохімікати) і бактеріологічні (кількість сапрофітних бактерій, ЛКП, збудники кишкових інфекцій, кількість коліформ та ентерококів) показники.

За результатами досліджень Кременчуцького міськрайонного відокремленого підрозділу лабораторних досліджень у створі №26 (*Кременчуцьке водосховище, с.Власівка питний водозабір*) якість води відповідає вимогам санітарних норм (наказ МОЗ України № 173 від 19.06.1996).

Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської облдержадміністрації
листопад 2018 року

Протягом листопада 2018 року анульований дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами відділенню АП «Державний ощадний банк України», яке розташоване у Зіньківському районі (сmt.Опішня), у зв'язку з припиненням діяльності.

Дозвіл анулюється у разі подання суб'єктом господарювання заяви про анулювання дозволу; <...> (пункт 10 порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302). Підставою для анулювання документів дозвільного характеру є звернення суб'єкта господарювання із заявою про анулювання документа дозвільного характеру <...> (абзац другий частини 7 статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»).

Департамент екології та природних ресурсів
Полтавської обласної державної адміністрації
Відділ оцінки впливу на довкілля, моніторингу та зв'язків з громадськістю
Тел. (0532) 501351
E-mail: eko@adm-pl.gov.ua
www.eco-poltava.gov.ua